

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS-035-3568/13/KR

Warszawa, dnia 13 grudnia 2013 r.

**Pan
prof. dr hab.
M.G.
Rektor
Uniwersytet Ekonomiczny w (...)**

Na podstawie art. 19a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), zgodnie z którym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych może kierować do organów państwowych, organów samorządu terytorialnego, państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych, podmiotów niepublicznych realizujących zadania publiczne, osób fizycznych i prawnych, jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi oraz innych podmiotów wystąpienia zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony danych osobowych, zwracam się do Pana Profesora o podjęcie stosownych działań w celu wyeliminowania nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych osób, które odwiedzają studenta w akademiku.

W związku z pozyskaniem przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych informacji, iż dowody osobiste osób odwiedzających studenta w akademiku Uniwersytetu Ekonomicznego w (...) są przechowywane, na czas tych odwiedzin, w portierni domu studenckiego, proszę o wyeliminowanie przez Uniwersytet Ekonomiczny w (...) tej praktyki jako zbędnej dla realizacji zakwaterowania studenta w akademiku i weryfikowania tożsamości osób go odwiedzających, jak również o uwzględnienie w swojej działalności zasad ochrony danych osobowych, wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Organ do spraw ochrony danych osobowych zobowiązany jest zwrócić uwagę, że ustawa obliuguje podmioty przetwarzające dane osobowe, w procesie każdego przetwarzania danych osobowych, do przestrzegania zasad wyrażonych w jej przepisach na każdym etapie przetwarzania tych danych, w tym na etapie ich pozyskiwania, utrwalania, przechowywania i udostępniania.

Zwrócić uwagę należy, że na administratorze danych przetwarzającym dane osobowe (a zgodnie z art. 7 pkt 2 wyżej wskazanej ustawy za przetwarzanie danych rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie,

zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych), stosownie do przepisów regulujących zasady przetwarzania danych osobowych, ciężą określone obowiązki warunkujące legalność ich przetwarzania. W szczególności jest to obowiązek legitymowania się jedną z przesłanek legalizujących proces ich przetwarzania, które w odniesieniu do danych osobowych tzw. zwykłych, jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania, czy nr telefonu, określone zostały w art. 23 ust. 1 pkt 1 – 5 ustawy, a w odniesieniu do danych szczególnie chronionych (np. dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, czy też poglądy polityczne) w art. 27 ust. 2 pkt 1-10 ustawy. Dla uznania legalności działania podmiotu przetwarzającego dane osobowe wystarczające jest spełnienie jednego z warunków wskazanych w powołanych przepisach.

Administrator danych, obowiązany jest również - zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o ochronie danych osobowych - dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były: przetwarzane zgodnie z prawem (pkt 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami (pkt 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt. 3), oraz przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt 4).

Administrator danych osobowych może przetwarzać dane osobowe, o ile istnieje ku temu podstawa prawa legalizująca takie działanie. Podstawa ta winna znajdować odzwierciedlenie w brzmieniu obowiązujących, w zakresie ochrony danych osobowych, aktów prawnych o charakterze powszechnie obowiązującym, takich jak ustawa.

Dokonywanie przez administratora danych rzetelnej analizy, czy i dla jakich celów pozyskiwanie, przechowywanie czy udostępnianie określonego rodzaju danych powinno następować na etapie poprzedzającym dokonywanie każdej operacji na danych osobowych. Cel zbierania danych powinien być oznaczony i zgodny z prawem, a dalsze przetwarzanie danych niezgodne z tym celem jest niedopuszczalne. Cel przetwarzania danych osobowych nie jest jednak wynikiem arbitralnej decyzji administratora danych, oderwanym od okoliczności przetwarzania. Ustalając cel, zawsze indywidualnie należy go ocenić i odwołać się do kontekstu przetwarzania. Cel przetwarzania danych powinien zostać zakomunikowany przed ich pozyskaniem tj. zainteresowany powinien znać cel przetwarzania jego danych najpóźniej w momencie, w którym zbierane są jego dane osobowe.

W szczególności zatem, zakres każdorazowo żądanych danych osobowych powinien być merytorycznie poprawny i adekwatny w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator zażąda danych tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przez niego przetwarzane (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 grudnia 2005 r.; sygn. akt II SA/Wa 917/2005).

Równocześnie organ do spraw ochrony danych wskazuje, że administrator danych ma obowiązek zapewnienia bezpiecznego przebiegu procesu przetwarzania danych osobowych, w sposób odpowiadający przepisom rozdziału 5 ustawy, jak również przepisom rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024).

Rzetelne przestrzeganie powyższych zasad stanowi m. in. gwarancje właściwego poszanowania praw osób, których dane dotyczą.

Przetwarzanie danych z dowodu osobistego nie będzie zatem niezgodne z prawem, jeśli przetwarzanie wszystkich danych pochodzących z tego dokumentu będzie znajdowało stosowną podstawę prawną, a zatem o ile nie będzie prowadziło do gromadzenia danych w zakresie szerszym, niż jest to konieczne dla realizacji celu, w jakim dane są przetwarzane. Jednocześnie, co istotne, przetwarzanie danych nie może odbywać się w sposób, który narusza obowiązujące przepisy prawa.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić wypada, iż o ile sam sposób pozyskiwania danych osobowych jest z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych obojętny (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 grudnia 2001 r.; sygn. akt II SA 2869/00, czy też wyrok NSA z dnia 7 listopada 2003 r.; sygn. akt II SA 1432/02), to czynność przetrzymywania dokumentu tożsamości budzi już uzasadnione zastrzeżenia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż takie działanie budzi istotne zastrzeżenia nie tylko z punktu widzenia wymogu przetwarzania danych w zakresie adekwatnym do celu ich przetwarzania, bowiem nie może dochodzić do pozyskiwania szerszego zakresu, niż jest to konieczne dla realizacji celu, w jakim dane są przetwarzane.

Zaakcentować bowiem należy, że zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. nr 139, poz. 993 z późn. zm.) dowodu osobistego nie wolno zatrzymywać, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie. Zatrzymanie cudzego dowodu osobistego stanowi wykroczenie stypizowane w art. 55 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy. Przepis ten stanowi, iż kto zatrzymuje bez podstawy prawnej cudzy dowód osobisty podlega karze ograniczenia wolności albo karze grzywny. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 55 ust. 1, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.¹⁾).

Powszechnie obowiązujące przepisy prawa, w tym ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, mają charakter nadrzędny nad regulaminami i innymi przepisami wewnętrznymi uczelni. W związku z treścią wewnętrznych przepisów uczelni nie wpływa na wyłączenie mocy obowiązującej ustawy, która stanowi źródło powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej, stosownie do brzmienia art. 87 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Nadmieniam ponadto, że nie może zatem dochodzić do formułowania przepisów wewnętrznych uczelni w sprzeczności z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

Wprawdzie sposób pozyskiwania danych zawartych w dowodzie osobistym to kwestia drugorzędna w stosunku do spełnienia, opisanych wyżej, warunków legalnego przetwarzania danych osobowych, jak i przetwarzania ich w zakresie niezbędnym dla celu tego przetwarzania, niemniej jednak zatrzymanie cudzego dowodu osobistego jako sposób pozyskiwania i dalszego przetwarzania danych osobowych wyszczególnionych w dowodzie tożsamości nie może pozostawać w sprzeczności z zasadami wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie danych osobowych i przepisami szczególnymi, w szczególności ustawą o ewidencji ludności i dowodach osobistych. Co więcej, pozyskiwanie danych osobowych zawartych w dowodzie osobistym nie powinno być utożsamiane z zatrzymywaniem dowodu osobistego dla realizacji celu weryfikacji tożsamości osoby odwiedzającej studenta w akademiku.

W świetle przepisów dotyczących ochrony danych osobowych i przepisów szczególnych, w tym ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, niedopuszczalne jest uznanie zatrzymania cudzego dowodu osobistego jako legalnego sposobu pozyskiwania i dalszego przetwarzania danych osobowych, wyszczególnionych w dowodzie tożsamości, dotyczących osób odwiedzających studenta w akademiku.

Takie działanie budzi zastrzeżenia pod kątem legalności, zasadności i celowości (art. 23 ustawy i art. 26 ust. 1 pkt 1-4 ustawy) działania kierowanego przez Pana Uniwersytetu.

Mając na uwadze powyższe, proszę o uwzględnienie powyższych uwag przy przetwarzaniu danych osobowych i wyeliminowanie nieprawidłowych praktyk polegających na zatrzymywaniu, na portierni domu studenckiego, dowodów osobistych należących do osób odwiedzających studenta w akademiku oraz stosownie do art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych proszę o udzielenie odpowiedzi na niniejsze pismo **w terminie 30 dni** od dnia jego otrzymania.

Informuję przy tym, że treść niniejszego wystąpienia wraz z udzieloną odpowiedzią opublikowana będzie na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.